

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№5

2026 MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari
08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

АДАПТИВНОЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	10
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Исматуллаев Темур Равшан угли	
STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	18
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА.....	26
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишеревич	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	35
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLOATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	41
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	48
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAkatNI BOSHqARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSESSORLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIqISH.....	53
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	62
Alimova Dilafro'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	68
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR.....	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ..	74
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHqARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	89
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH.....	101
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	106
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	

MHXS STANDARTLARIGA O‘TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	117
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO‘P O‘LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	123
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIVAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	127
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO‘Y BERISHI MUMKIN BO‘LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	132
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o‘g‘li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQRISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH...	143
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg‘ashova Madina, Jo‘rayev Muhiddin	
JAHON MOLIVAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	147
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA “TEJAMKOR ISHLAB CHIQRISH” KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	151
Mamasoliyev G‘ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDIY BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO‘LLARI.....	156
Mamadjanova Tuyg‘unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASTERLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO‘SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	161
Yusupova Feruza Yo‘ldoshevna	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O‘RNI	166
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	173
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	178
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	184
O‘tbosarov Abrorbek Adxamjon o‘g‘li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQRISH.....	189
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLISH VA UNING MUAMMOLARI.....	196
Ro‘zmetov Mansur	
O‘ZBEKISTONDA IJTIMOYIY TURIZMNI QO‘LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	200
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIVAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO‘RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIVAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	205
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	210
Turaboev Ibroxim Ismoil o‘g‘li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG‘DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	215
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	225
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ	231
Тожалиев Шохрух Талип ўғли GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	236
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	241
Azlarova Aziza Axrorovna AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI	248
Marufxanov Davron Hasanovich O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI	255
Isakjanova Saboxat Muhamedovna MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI	263
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI	268
Anvar Deberdiyev RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	272
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI	278
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILiyATIGA YANGICHA YONDASHUV	283
Tadjiev Bexzod Umidjanovich OTMNI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLIYAVIY MODELARI	290
Tuxliyev Bozor Karimovich TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	293
Abirova Nargizabonu TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	298
Ro'ziyeva Maftuna Yusufovna OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	303
Sharipova Shahlo Istamovna METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	308
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li SANOAT KORXONALARIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	312
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOYIY XARAJATLARNI BOSHQARISH.....	323
Primova Nigora Ikrom qizi	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	331
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ELEKTRON TIJORAT BILAN SHUG'ULLANUVCHI KORXONALARDA MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASI..	337
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	341
Xakimov Akbar Anvarovich	
FOTOELEKTRIK TIZIM SAMARADORLIGIGA HARORAT, SOYALANISH VA DEGRADATSIYA OMILLARINING TA'SIRI.....	344
Majidova Maxliyo A'zam qizi	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	354
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
STUDY OF THE INFLUENCE OF MEMBRANE REACTOR ON METHANE CONVERSION WITH WATER VAPOR AND CARBON OXIDE (IV).....	362
Umida Shabarova, Sugdiyana Abdurasulova	
ESG MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN: EVALUATION PRACTICES, KEY DETERMINANTS, AND STRATEGIC PRIORITIES.....	367
Sanemkhan Abdullaeva	
UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	375
Boymirzayev Doniyorbek Anvarjon o'g'li	
PEDAGOGIK MAHORATNI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRADIGAN PLATFORMA ISHLAB CHIQLASH	379
Salomov Shokirjon, Boboyev Shavkat, Normamatov Xayriddin	
ПОВЫШЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ ВТОРИЧНОГО ПОЛИЭТИЛЕНА.....	386
Назаров Феруз, Назаров Фарход, Ахмедова Фазилат, Элмуродов Элгез, Янгибоев Асадбек	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Rasulov Akmal Xurshid o'g'li	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	397
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI	403
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	407
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
XORAZM VILOYATINING IQTISODIY SALOHİYATI VA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TARKIBI HAMDA JORIY HOLATI	411
Karimova Shaxnoza O'ktamovna	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	418
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH	423
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
AKTIVLAR QADRSIZLANISHI XARAJATLARINING MOLIYAVIY VA SOLIQ HISOBOTLARIGA TA'SIRI.....	427
Jarimbetov Ajiniyaz Kurbanbaevich	

MUHANDISLIK GEOMETRIYASI VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA MULTIMEDIA VA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM NATIJALARIGA TA'SIRI: AUDIO VA VIDEOTEKNOLOGIYALAR IXTISOSLIGI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	430
Utkirova Mamura Faxriddin qizi	
HUDUDIY TADBIRKORLIK TIZIMIDA INVESTITSION RESURSLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL VA EKONOMETRIK YONDASHUVLARI	436
Isakov Axmadali Esanbayevich	
MINTAQAVIY OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA INVESTITSION RESURSLARNING TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH	444
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
XABAR ALMASHISHGA ASOSLANGAN MARKETINGDA ISTE'MOLCHILARNING SHAXSIY HAYOTINI KUTILMALARI.....	452
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI OPTIMALLASHTIRISH VA SOG'LOM RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT SEKTORINI INSTITUTSIONAL ISLOH QILISHNING QIYOSIY TAHLILI.....	461
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
ZAMONAVIY SERVIS KOMPANIYALAR TANNARXINI ANIQLASHNING DOLZARB YO'NALISHLARI	471
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
NAVOIY VILOYATINING TURISTIK OBYEKTALARI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI TAHLILI	477
Turayev Abduvoxid Kuldashevich	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	483
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich	
QORAKO'L TERI JINGALAKLARINING TAKRORLANMAS KO'RINISHI VA XUSUSIYATLARI.....	492
Hakimova Sh.Q., Azimov J.Sh., Farmonov F.F.	
YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	497
Koriev Orif Azizovich	
HUDUDLARDA OLIY TA'LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	502
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Karimov Chuxmor Abdirashidovich	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA MOLIYAVIY NATIJALARI TAHLILI.....	507
Alimov Baxodir Batirovich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISHNING IQTISODIY TAHLILI	513
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINING ROLI	516
Xodjimatom Maksudbek Ubaydullayevich	
MINTAQA TURIZM INDUSTRIYASINING IQTISODIY RIVOJLANISHI VA BOSHQARUV FAOLIYATLARI TAHLILI	520
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Ruziqulov Aziz Tuxtayevich	
TIJORAT BANKLARIDA FINTECH TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH ORQALI MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI TA'MINLASH: NAZARIY YONDASHUV VA ISTIQBOLLAR	526
Nazarova Shohista Tolmas qizi	
METALLARGA BOSIM OSTIDA ISHLOV BERISH JARAYONLARINI RAQAMLI MODELLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	531
Xasanov Kamoliddin Akmal o'g'li, Abdullayev Fatxulla Sagdullayevich, Diyorov Salohiddin Farhod o'g'li, Jalolov Jafar Jamol o'g'li	

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL MABLAG'LARI HISOBINI MHHS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	537
Umurzakov Dilshodbek Xakimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI YASHIRIN IQTISODIYOTNI AMALGA OSHIRISHGA UNDOVCHI OMILLAR.....	543
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
MINTAQANING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	548
Maxmudov Jasurbek Ergashevich	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MUZEY OBYEKTINING SIG'IM TAHLILI: FAYZULLA XO'JAYEV UY-MUZEYI TAJRIBASIDA.....	553
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIKLARI.....	560
Turdiyeva Muqaddas Umarovna	
МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО ОБЪЕКТА ДЛЯ АНАЛИЗА КОМПЛЕКСНЫХ ЦИФРОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ.....	565
Гулямов Шухрат, Шамсутдинова Винера, Караханова Алсу, Зайниддинова Зебинисо	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY MEKANIZMLARI	571
Yuldoshov Otabek Jovli o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING XALQARO KAPITAL BOZORLARIGA INTEGRATSIYASI VA INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH MEKANIZMLARI.....	576
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSH SALOHİYATNI SHAKLLANTIRISH VA RAQOBAT USTUNLIKLARINI TA'MINLASH MEKANIZMLARI	583
Asenbaeva Aydaygul, Toshqulova Aziza	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	587
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	591
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
SCENARIO-BASED ECONOMETRIC EVALUATION OF REAL INVESTMENT EFFICIENCY IN SMALL BUSINESS ACTIVITIES.....	601
Otajanov Umid Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIY O'SISHNI RAG'BATLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	611
Iminoxunov Abduko'xor Abdivaitovich	
BANK 4.0 SHAROITIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BANK BOSHQARUVI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	619
Boltayev Zokirjon Otazarovich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA SUV RESURSLARI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	622
Sapayev Azamat Rustamovich	
ФИСКАЛЬНЫЕ ПРАВИЛА В СРЕДНЕСРОЧНОМ БЮДЖЕТНОМ ПЛАНИРОВАНИИ.....	626
Е.М. Соң	
BUXORO VILOYATINING YALPI HUDUDIY MAHSULOT DINAMIKASI VA UNING TARMOQ TUZILMASIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLAR TAHLILI	631
Raxmonqulova Nafisa Olimjonovna	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	

O'ZBEKISTONDA "O'ZSUVA'TA'MINOT" AJ TIZIMI KORXONALARINI "YASHIL" MOLIYALASHTIRISHNI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA JALB QILINGAN XUSUSIY INVESTITSIYALAR DINAMIKASINING IQTISODIY TAHLILI	652
Risqibekova Nozimaxon	
WAYS TO REDUCING POVERTY BY INCREASING INCOME: INSTITUTIONAL AND SOCIO-ECONOMIC MECHANISMS	657
Muxammedov Jasurbek Oллоberdi ugli, Ganiyev Muhammadjon Khalilovich	
QURILISH KORXONALARIDA XARAJATLARNI KLASSIFIKASIYA QILISH VA HISOBGA OLISH TIZIMI	663
Toshimov Azizbek Hakimovich	
MARKAZIY OSIYO DAVLATLARIDA SUV RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH.....	667
Jobborov Elmurod Normo'minovich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING HUDUDIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI...	672
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
HUDUDLARARO IQTISODIY NOMUTANOSIBLIK VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	677
Erkinova Dildora Ravshonbek qizi	
XORIJIY BANKLAR AMALIYOTIDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH TAJRIBASI	683
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ПОВЫШЕНИЮ РАБОТОСПОСОБНОСТИ МЕТАЛЛОРЕЖУЩЕГО ИНСТРУМЕНТА ПРИ ОБРАБОТКЕ ТРУДНООБРАБАТЫВАЕМЫХ МАТЕРИАЛОВ.....	687
Желтухин Андрей Владимирович	
AUDITORLARNING PROFESSIONAL FIKR VA MULOHAZALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO ILG'OR TAJRIBALARNING AHAMIYATI	694
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
SOVUTGICH QURILMASIDAGI KONDITSIONERDAN AJRALIB CHIQUADIGAN ISSIQLIKDAN MAHSULOTLARNI QURITISHDA FOYDALANISH	699
Nuritov Ikrom, Ibojeva Sevinch, Sultonmurodova Xurinis	
ORGANISATIONAL BEHAVIOR IN ENTERPRISES AND ITS IMPACT ON MANAGEMENT DECISION-MAKING: A REVIEW OF THEORIES	704
Djumanov A.A.	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI VA DOLZARB MUAMMOLARI	714
Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Mannabova Madina Sunnatillo qizi	
MILLIY GO'SHT CHORVACHILIGINING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA TASHKILY-IQTISODIY OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	721
Kushakov Faxriddin Baxtiyarovich	
KORXONANING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDA XARAJATLAR MONITORINGINING ROLI.....	731
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA KADRLAR TAYYORLASH VA DUAL TA'LIM TIZIMI RIVOJI.....	738
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISH MAQSADLARI VA ISTIQBOLLARI....	741
Musayeva Shoirazimovna	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ЖЕНСКОГО ТРУДА НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ И ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	746
Дониёрова Зухрабону Алишер кизи	
TRANSPORT LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING MAMLUKAT IQTISODIYOTI RIVOJIDAGI O'RNI	754
Abduxalikova Komila Abduxalikovna	

JAMOAT TRANSPORTI KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI AMALGA OSHIRISH USULLARI.....	758
Berdiyev Temur Azamatovich	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA ELEKTRON TIJORAT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI.....	764
Safarov Baxtiyor Djurakulovich	
NAVOIY VILOYATI XATIRCHI TUMANIDA MAVJUD TURISTIK RESURSLARDAN ICHKI VA XALQARO TURIZMDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI	769
Turayev Abduvoxid Kuldashovich	
RAQAMLI PLATFORMALARNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING INKLUZIVLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	776
Azizbek Nusratov San'atillayevich	
MINERAL VA KIMYOVIY QO'SHIMCHALAR BILAN KOMPLEKS MODIFIKATSIYALASH ORQALI SEMENT MATRITSASI MUSTAHKAMLIGINI OSHIRISH.....	781
Turgaev Jambul Adilbaevich	
KICHIK BIZNES SOHASIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR TRANSFERINI TA'MINLASH OMILLARI VA ISTIQBOLLARI.....	787
Yodgorova Xalima To'liqinova	
WAYS TO IMPROVE PRICING POLICY MECHANISMS OF STATE-OWNED ENTERPRISES.....	792
Mavlonov Ozod Ulug'bekovich	
AN'ANAVIY VA SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN BOSHQARUV TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI (MS1H1 SERVO MOTORI MISOLIDA)	798
Pirmatov Nurali Berdiyevich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BARQARORLIK VA LIKVIDLIKNI BOSHQARUV HISOBIGA INTEGRATSIYALASH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI, PROGNOZLASH VA ERTA OGOHLANTIRISH MEXANIZMI.....	803
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
TAYYOR MAHSULOT QADRSIZLANISHI HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH: ISHCHI SCHYOTLARINI JORIY ETISHNING METODIK ASOSLARI.....	808
Babakulova Matluba Kurbannazarovna	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МЕДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ СИСТЕМОЙ РАБОТЫ В МАХАЛЛЯХ.....	812
Kosimjonov Nozimjon Kozimjonovich	
MINTAQALARNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHIDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING AHAMIYATI: NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI	815
Maxmudov Sobir Xudoyberdiyevich	
TURISTIK XIZMAT BOZORINING MOHIYATI, UNING VAZIFALARI VA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	821
Payazov Murod Maqsudovich, Salimova Mumtozbeqim Jahongir qizi, Shahnoza Xudoyberdiyeva Davlatovna	
CHIGITLI PAXTA TARKIBIDAN YOT ARALASHMALARNI AJRATISH UCHUN QO'LLANILADIGAN TEXNOLOGIYALAR.....	825
Bozorov Dilmurod Bahromjon o'g'li, Jakparov Oltinboy Rustamjon o'g'li	
FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND GREEN INITIATIVES: A CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN	830
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
SOLIQ INSTRUMENTLARI ORQALI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	834
Akbarov Abdulhamid Akmal o'g'li, Ahrorqulov Jonibek Otabek o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHI KONSENTRATSIYASINING HUDUDIY TAHLILI: VILOYATLAR VA MAXSUS IQTISODIY ZONALAR BO'YICHA HERFINDAHL-HIRSCHMAN INDEKSI	839
Anvarxonov Abdulatifxon Jamshidxon o'g'li	

CHARM-POYABZAL SANOATI TARMOG'INING RIVOJLANISHI VA O'ZIGA XOS JIHATLARI TO'G'RISIDA.....	847
Azimova Feruza Payziyevna, O. Maxmudov	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA RESURS EHTIYOJLARI.....	852
Arziqulova Oybarchin Eshquvat qizi	
KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHGA YO'NALTIRILGAN TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	858
Xo'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KREDITLASH TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	864
Tajimuratova Nelufar Vays qizi	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	871
Normamatova Sitara Nozim qizi, Raxmanov Mexridin Sindarovich	
BAHOLANGAN RISKLARGA NISBATAN AUDITORNING HATTI-HARAKATLARI	876
A.Z.Avlokulov	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA DAVLAT SUBSIDİYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA MOLIYAVIY HISOBOTDA OCHIB BERISHNI TAKOMILLASHTIRISH	880
Qadamov Mirzobek Ulug'bek o'g'li	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	885
Мухторов М. Н., Каримова А. М.	
FIZIK XAVFSIZLIK NAZORATI VA UNI ISPY DASTURI ASOSIDA MONITORING QILISH.....	892
Usmanbayev Doniyorbek Shuxratovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA STRATEGIK MENEJMENTNING AHAMIYATI	902
Bazarbaeva Dildora Ekramjon qizi, Koshanov Abdimurat Azat uli	
KALSIYLANGAN SODA ISHLAB CHIQRISHDA TEXNOLOGIK PARAMETRLARNI METROLOGIK TA'MINLASHNING AHAMIYATI	910
Ametova Biybisuliu Xamidullaevna, Ametov Quanishbay Xamidullaevich	
ЛЬГОТЫ ПО ПРЯМЫМ И КОСВЕННЫМ НАЛОГАМ И ИХ ГАРМОНИЧНОЕ СООТНОШЕНИЕ	915
Фаттоев Олимжон Гайрат ўғли	
O'ZBEKISTONDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI QO'LLAB-QUVVATLASHNING KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDAGI INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	920
Ulashova Zarnigor Botirali qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH.....	925
Abduraxmonov Valijon G'ofurovich, Yusupova Dilnigor A'zamjon qizi	
IQTISODIY TIZIMDA RISK VA UNING XUSUSIYATLARI TAHLILI.....	929
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
INSON KAPITALIGA INVESTITSIYALARNI JALB QILISHNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	937
Zayniddinov Aloviddin Zayniddin o'g'li	
SOLIQ NAZORATINING AMALIYOTDAGI SAMARADORLIK JIHATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	945
Nizomxonov Elbekxon Erkinxon o'g'li	
FISKAL MEKANIZMLARNING HUDUDIY RIVOJLANISHGA TA'SIR ETISH XUSUSIYATLARI.....	950
Ne'matov Ne'matulla Erkinboevich	
ФИСКАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА: ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	955
Воронин Сергей Анатольевич, Ахмедова Фазилат Жураевна	
IMPROVING EMPLOYEE MOTIVATION AND DEVELOPING AN EFFECTIVE INCENTIVE SYSTEM IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT.....	962
Makhmudov Sunnatjon Abdujabbor ugli, Ashurova Jasmina Jo'ra kizi	

O'ZBEKISTONDA KO'P POG'ONALI PENSIYA TIZIMIGA O'TISHNING EKONOMETRIK TAHLILI VA MOLIVAVIY BARQARORLIK MODELLARI	966
Mamatqulova Yayra Dilmurod qizi	
SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY O'SISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	971
Astanayev Kulmakhammat Sanayevich	
JAHON IQTISODIYOTINING GLOBALLASHUV OMILLARI VA BOSQICHLARI	977
Abdullayeva Zulfiya Izzatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA JUST-IN-TIME TIZIMIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	981
Mahmudov Sunnatjon Abdujabbor o'g'li	
KORXONALARDA ASOSIY FAOLIYAT XARAJATLARINING AUDITINI AMALGA OSHIRISH XUSUSIYATLARI	986
Djumayeva Guzal Axtamovna, Sag'dullayev Abdullo Valijon o'g'li	
XOM ASHYO VA MATERIALLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	990
Qo'ziyeva Maftuna Otabek qizi, Rafikova Aziza Xurshid qizi	
AHOLI TURMUSH SIFATINI OSHIRISH VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA MEHNAT RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING O'RNI (Navoiy viloyati misolida)	994
O'roqov Mamurali Odil o'g'li	
INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA GENERATIV SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ORQALI BO'LAJAK MUHANDISLARINING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1000
Ibragimov Suxrob Latifovich	
OLIV TA'LIM MUASSASALARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNI TADQIQ ETISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	1004
Ismailova Nilufar Sabitdjanovna	
СРАВНЕНИЕ МЕТОДОВ ФОРМОВКИ ТРУБ СРЕДНЕГО И БОЛЬШОГО ДИАМЕТРА	1010
Юсупов А.А., Райимкулов С.Х.	
TURIZM XIZMATLARINING RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDAGI RIVOJLANISH DARAJASINI BAHOLASH.....	1015
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Musirmanov Shohboz Usmon o'g'li	
DAVLAT GRANTLARI TANLOVLARINI SHAKLLANTIRISHDA KO'P BOSQICHLI IJTIMOIV MASLAHATLASHUV VA RAQAMLI JAMOATCHILIK ISHTIROKI MEXANIZMINING AHAMIYATI.....	1020
Xasanov Jahongir Botir o'g'li	
PAHTA XOM ASHYOSINI CHUQUR QAYTA ISHLASH ORQALI QO'SHIMCHA QIYMAT YARATISH.....	1025
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li, Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI	1030
Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОЛОГИИ ОЦЕНКИ И АНАЛИЗА ПОКАЗАТЕЛЕЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ СФЕРЫ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ «ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ»	1036
Хайдарова Дилдора Жахонгир кизи	
ТЕОРИЯ ОРГАНИЗАЦИИ ИСЛАМСКОГО СТРАХОВАНИЯ И ЕГО СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НА ПРИМЕРЕ БЛИЖНЕВОСТОЧНЫХ СТРАН.....	1040
Гаффоров Шухрат Насриевич	
BANKLARDA ICHKI NAZORAT TIZIMI SAMARADORLIGINING MOLIVAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	1047
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1054
Normamatova Sitara Nozim qizi, Raxmanov Mexridin Sindarovich	

JAHON SAVDO TASHKILOTI TALABLARI DOIRASIDA MAMLAKATIMIZ KORXONALARINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH XUSUSIYATLARI.....	1059
Masharipova Manzura Alimbayevna	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYALARNING AHAMIYATI....	1067
Dusmatov Begmuxammad Olimjonovich, Mirzaahmedov Mirziyo Ulug'bek o'g'li	
XO'JALIK YURITUVCHI BIZNES SUBYEKTLARI BIZNES MUHITI RIVOJLANISHIGA DAVLATNING TA'SIRI..	1072
Hazratov Abror Panjiyevich, Muratkulov Xumoyun Dilshodovich	
YASHIL XIZMATLAR SOHASINING MOHIYATI, IJTIMOY-IQTISODIY FUNKSIYASI VA BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI.....	1077
Y.M. Xalikov	
ASALARICHILIK XO'JALIKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING XUSUSIYATLARI.....	1085
Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	1091
Мухторов М. Н., Каримова А. М.	
«HR BUSINESS PARTNER» КАК ИНСТРУМЕНТ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА.....	1098
Дониерова Фотимабону Алишер қизи	
KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARI UCHUN REAL VAQT REJIMIDA DINAMIK RISK-PROFILGA ASOSLANGAN KREDIT LAYOQATINI BAHOLASHNING ADAPTIV MODELI (DRP-KREDIT MODELI)...	1109
Hamroyeva Sabina Ismoil qizi, Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
QISHLOQ HUDUDLARIDA AGROBIZNES TUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH BORASIDAGI XORIJIY TAJRIBA VA UN DAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	1115
Yoqubjonov Ibrohim G'olibjon o'g'li	
INFLYASIYA VA BUDJET XARAJATLARI: ASOSIY BOG'LIQLIKLAR.....	1118
Izbosarov Bobur Baxriddinovich, Umirov Sherzod Baxriddinovich	
KICHIK BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASHDA SOLIQ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	1124
Bakirov Kobiljon Mamatyusupovich	
АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ УСЛУГ В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....	1128
Уктамов Альберт Жасурович Bakirov Kobiljon Mamatyusupovich	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ КОМПЛЕКСНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ: СНИЖЕНИЕ РИСКОВ, УКРЕПЛЕНИЕ КАПИТАЛЬНОЙ БАЗЫ И ЛИБЕРАЛИЗАЦИЯ АКТИВОВ.....	1135
Эгамова Махфурат Эсановна	
ФАЗООБРАЗОВАНИЕ И ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА МАГНИЕВОГО ОКСИХЛОРИДНОГО ЦЕМЕНТА, СИНТЕЗИРОВАННОГО ИЗ КАУСТИЧЕСКОГО ДОЛОМИТА.....	1141
Абылова Амина, Сайпов Абат, Бекбосынова Рысгул, Абылов Женис	
HUDUDLARDA MADANIY TURIZM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING BOSHQARUV USULLARI	1150
Shohruzbek Ruziyev	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA SIRKULAR IQTISODIYOT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI.....	1156
Xalikulova Gulzada Tojimuratovna, Kuziyeva Nargiza Ramazanovna	
MARKAZIY OSIYODA SUN'IY INTELLEKTNING KICHIK VA O'RTA BIZNES SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	1162
Kodirova Samira Kamol qizi	

MEHNAT SHARTNOMASI ASOSIDA FAOLIYAT YURITUVCHI QO'RIQLASH DEPARTAMENTI TIZIMIDAGI IDORAVIY HARBIYLASHTIRILGAN QO'RIQLASH VA IDORAVIY QOROVULLIK BO'LINMALARI ISHCHI-XIZMATCHILARIGA DAVLAT IJTIMOIIY SUG'URTASINI TATBIQ ETISHNING HUQUQIY-IQTISODIY JIHATLARI	1169
Salimbayev Mirsohibjon Mirsodiq o'g'li	
RAQOBATBARDOSHLIK NAZARIYALARINING EVOLYUTSIYASI VA HUDUDIIY USTUNLIKLARNING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	1175
Sattorov Quvonchbek Shoxzamonovich	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" TEXNOLOGIYALARINING O'RNI VA ISTIQBOLLARI	1181
Kazakova Zulayho, Saida'zamova Nilufar, Isroilov Shohruh	
YASHIL LOGISTIKA VA TRANSPORT TIZIMI TRANSFORMATSIYASI ORQALI BARQAROR MAKROIQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHNING ILMIIY-USLUBIIY ASOSLARI.....	1186
Jalolova Madina Shopo'lat qizi	
ПОВЫШЕНИЕ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ДИВИДЕНДНОЙ ПОЛИТИКИ В КОМПАНИЯХ УЗБЕКИСТАНА	1192
Шермухамедов Акмал Комилжонович	
KICHIK BIZNESDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TEXNOLOGIYALARINING IQTISODIY SAMARASI.....	1198
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich, Muhammadjonova Iroda Bahodir qizi	
KIYIM DIZAYNIDA ESTETIK VA FUNKSIONALLIK UYG'UNLIGI.....	1202
Ergasheva Rashida Abdug'aniyevna	
K-SURE JANUBIIY KOREYA EKSPORTINI QO'LLAB-QUVVATLASH BO'YICHA ASOSIIY DAVLAT MUASSASASI SIFATIDA.....	1205
Umarov Xasan Sunnatullaevich	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA RAQAMLI SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI SHAKLLANTIRISHNING KONSEPTUAL MODELII	1210
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY O'SISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1215
Astanayev Kulmaxammat Sanayevich	
RESURSGA ASOSLANGAN YONDASHUV ASOSIDA SANOAT KORXONALARI RAQOBAT USTUNLIGINI SHAKLLANTIRISH YO'LLARI	1221
Jalolov Abbasxon Ravshaxon o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KUZATUV KENGASHI FAOLIYATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIIY MEXANIZMLARI.....	1228
Ashurov Furkatjon Shuxratovich	
NORASMIY BANDLIKNI QISQARTIRISH VA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISHDA O'ZINI O'ZI BAND QILISHNING AHAMIYATI	1233
Sabirov Mirza Qilichbayevich	
Zararli dasturiiy ta'minotni aniqlash va tahlil qilishda neyron tarmoqlardan foydalanish imkoniyatlari.....	1238
Nuratdinov Xushnid Begzadovich, Erejepov Kewlimjay Kaymatdinovich	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA INVESTITSIIYA FAOLIYATINING ZAMONAVIIY HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	1244
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI AUDIT METODOLOGIYASINI SHAKLLANTIRUVCHI TAMOIYILLAR VA YONDASHUVLAR.....	1250
Saitmuratov Saitmuarat Masharip o'g'li	
ASINXRON MOTORLARNING NOSIMMETRIK REJIMLARINI NAZORAT QILISH VA BOSHQARISH TIZIMLARI UCHUN EKSPERIMENTAL TADQIQOTLAR METODIKASINI ISHLAB CHIQISH.....	1255
Tojimurodov Dilshodbek Dilmurodjon o'g'li	

SOLIQ ORGANLARI VA SOLIQ TO'LOVCHILAR O'RTASIDAGI NIZOLARNI SUDGACHA HAL ETISH TIZIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI

Solihova Xumora Xasan qizi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
"Moliya va turizm" kafedrasida o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi nizolarni sudgacha hal etish tizimining iqtisodiy va institutsional ahamiyati tadqiq etilgan. Sudgacha nizolarni ko'rib chiqish mexanizmlarining soliq ma'murchiligi samaradorligiga ta'siri, soliq to'lovchilarning huquqlarini himoya qilishdagi o'rni hamda davlat va biznes subyektlari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, xalqaro tajribalar o'rganilib, tizim samaradorligini oshirishga qaratilgan amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: soliq nizolari, sudgacha hal etish, soliq ma'murchiligi, soliq organlari, soliq to'lovchilar, apellyatsiya, mediat-siya, raqamlashtirish, soliq huquqi, nizolarni boshqarish.

Аннотация: В данной статье исследованы экономическое и институциональное значение системы досудебного урегулирования споров между налоговыми органами и налогоплательщиками. Проанализировано влияние механизмов досудебного рассмотрения налоговых споров на эффективность налогового администрирования, их роль в защите прав налогоплательщиков, а также значение для развития сотрудничества между государством и субъектами предпринимательства. Кроме того, изучен международный опыт и разработаны практические предложения, направленные на повышение эффективности данной системы.

Ключевые слова: налоговые споры, досудебное урегулирование, налоговое администрирование, налоговые органы, налогоплательщики, апелляция, медиация, цифровизация, налоговое право, управление спорами.

Abstract: This article examines the economic and institutional significance of the pre-trial dispute resolution system between tax authorities and taxpayers. The study analyzes the impact of pre-trial tax dispute settlement mechanisms on the effectiveness of tax administration, their role in protecting taxpayers' rights, and their importance in strengthening cooperation between the state and business entities. In addition, international practices are reviewed, and practical recommendations aimed at improving the efficiency of the system are proposed.

Keywords: tax disputes, pre-trial dispute resolution, tax administration, tax authorities, taxpayers, appeal, mediation, digitalization, tax law, dispute management.

KIRISH

Bugungi kunda mamlakatimizda soliq ma'murchiligini takomillashtirish, soliq to'lovchilarning huquq va manfaatlarini ishonchli himoya qilish hamda davlat va biznes subyektlari o'rtasida o'zaro ishonchga asoslangan munosabatlarni shakllantirish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Soliq tizimining samarali faoliyat yuritishi nafaqat budjet daromadlarining barqarorligini ta'minlash, balki qulay investitsion va tadbirkorlik muhitini yaratishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan, soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasida yuzaga keladigan nizolarni tezkor, adolatli va samarali hal etish mexanizmlarini rivojlantirish dolzarb masalalardan biri sanaladi.

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida soliq sohasida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar natijasida soliq ma'murchiligini raqamlashtirish, davlat xizmatlari sifatini oshirish hamda soliq to'lovchilarga ko'rsatilayotgan xizmatlarni yanada qulaylashtirish bo'yicha muhim natijalarga erishilmoqda. Bunday sharoitda soliq nizolarini sudgacha hal etish tizimi soliq munosabatlarida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan kelishmovchiliklarni qisqa muddatlarda bartaraf etish, ortiqcha vaqt va moliyaviy xarajatlarning oldini olish hamda taraflar o'rtasida konstruktiv muloqotni ta'minlashning muhim vositasi sifatida namoyon bo'lmoqda.

Jahon amaliyoti shuni ko'rsatadiki, soliq nizolarini sudgacha hal etish mexanizmlarining samarali tashkil etilishi sudlarga tushadigan yuklamani kamaytirish, nizolarni tezkor ko'rib chiqish va soliq to'lovchilarning huquqiy himoyasini kuchaytirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bunday tizimlarning rivojlanishi davlat

organlari faoliyatining ochiqligi va shaffofligini ta'minlashga, soliq intizomini mustahkamlashga hamda iqtisodiy faollikni rag'batlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Mazkur holatlar soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi nizolarni sudgacha hal etish tizimining samaradorligini oshirish, uning institutsional va tashkiliy mexanizmlarini takomillashtirish hamda ilg'or xorijiy tajribalarni milliy amaliyotga mos ravishda joriy etish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Shu sababli mazkur maqolada soliq nizolarini sudgacha hal etish tizimining ahamiyati, uning samaradorligini oshirish omillari hamda istiqboldagi rivojlanish yo'nalishlari ilmiy jihatdan tadqiq etiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Soliq nizolarini sudgacha hal etish masalalari soliq huquqi va soliq ma'murchiligini takomillashtirishning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan. Mazkur yo'nalishda olib borilgan ilmiy izlanishlar soliq to'lovchilarning huquqlarini himoya qilish, soliq organlari faoliyati samaradorligini oshirish hamda davlat va biznes subyektlari o'rtasida muvozanatli huquqiy munosabatlarni shakllantirishga qaratilgan.

Mahalliy olimlardan A. Jo'rayevning tadqiqotlarida soliqqa tortish tizimining nazariy asoslari, soliq munosabatlarining huquqiy mexanizmlari va soliq to'lovchilarning huquq hamda majburiyatlari keng yoritilgan. Olim jismoniy shaxslarni soliqqa tortish jarayonida huquqiy aniqlik va shaffoflikni ta'minlash soliq nizolarining oldini olishda muhim omil ekanligini ta'kidlaydi. Uning fikricha, soliq ma'murchiligining samaradorligi ko'p jihatdan soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi o'zaro ishonch darajasiga bog'liq hisoblanadi [1].

L.B. Xvan tomonidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda soliq huquqining nazariy va amaliy jihatlarini chuqur tahlil qilingan. Muallif soliq munosabatlarida qonuniylik tamoyilining ustuvorligini asoslab, nizolarni hal etishning ma'muriy mexanizmlarini rivojlantirish soliq tizimi barqarorligini ta'minlashga xizmat qilishini qayd etgan. Ayniqsa, sudgacha ko'rib chiqish tartib-taomillari soliq huquqiy munosabatlarining ajralmas qismi sifatida baholanadi [2].

B. Toshmurodovning ilmiy ishlarida soliq nazoratining samaradorligi va uning soliq intizomini mustahkamlashdagi o'rni o'rganilgan. Tadqiqotlarda soliq nazorati natijasida yuzaga keladigan bahsli holatlarni tezkor ko'rib chiqish mexanizmlarini takomillashtirish zarurligi asoslangan. Muallif nizolarni sudgacha hal etish mexanizmlari soliq ma'murchiligi xarajatlarini kamaytirish va boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qilishini ta'kidlaydi [3].

Xalqaro miqyosda OECD tomonidan ishlab chiqilgan Manual on Effective Mutual Agreement Procedures (MEMAP) qo'llanmasida soliq nizolarini hal etishning samarali mexanizmlari va davlatlar o'rtasidagi hamkorlikning institutsional asoslari yoritilgan. Mazkur hujjatda nizolarni tezkor va adolatli hal etish uchun shaffof protseduralar hamda manfaatdor tomonlar o'rtasidagi samarali muloqot muhim omil sifatida ko'rsatilgan [4].

Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan tayyorlangan Handbook on Avoidance and Resolution of Tax Disputes qo'llanmasida soliq nizolarining oldini olish va ularni hal etish bo'yicha xalqaro tajribalar tizimlashtirilgan. Tadqiqotlarda nizolarni profilaktika qilish, muzokaralar mexanizmlarini rivojlantirish va ma'muriy apellyatsiya tizimlarining samaradorligini oshirishga alohida e'tibor qaratilgan [5].

Shuningdek, BMTning transfer narxlarini shakllantirish bo'yicha amaliy qo'llanmasida nizolarni oldini olish va hal etishning zamonaviy usullari tahlil qilinadi. Unda soliq ma'muriyatlari va soliq to'lovchilar o'rtasida ochiq axborot almashinuvi hamda oldindan kelishuv mexanizmlarini rivojlantirish nizolar sonini kamaytiruvchi omil sifatida baholangan [6].

M. Gregg tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda OECDning soliq nizolarini hal etish tizimi va uning amaliy samaradorligi tahlil qilingan. Muallif xalqaro soliq nizolarini hal etishda institutsional mexanizmlar, arbitraj elementlari va ma'muriy kelishuv tartiblarining ahamiyatini asoslab beradi. Tadqiqot natijalari samarali nizolarni boshqarish tizimi investitsion muhitni yaxshilashga xizmat qilishini ko'rsatadi [7].

H.J. Oortwijnning ilmiy ishlarida transchegaraviy soliq nizolarini hal etish masalalari tadqiq etilgan. Olim xalqaro iqtisodiy integratsiya sharoitida nizolarni tezkor hal etish mexanizmlarining ahamiyati ortib borayotganini ta'kidlaydi hamda davlatlar o'rtasidagi hamkorlik va muvofiqlashtirilgan yondashuvlarning zarurligini asoslaydi [8].

OECDning Dispute Resolution in Cross-Border Taxation tadqiqotida transchegaraviy soliq nizolarini hal etish bo'yicha zamonaviy yondashuvlar, institutsional mexanizmlar va amaliy natijalar tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari samarali apellyatsiya va mediatsiya mexanizmlari soliq nizolarini hal etish xarajatlarini kamaytirishini ko'rsatadi [9].

D. Sattorov tomonidan amalga oshirilgan qiyosiy huquqiy tadqiqotda O'zbekiston, Germaniya, AQSh, Rossiya va Xitoy davlatlarida soliq nizolarini hal etish amaliyoti o'rganilgan. Muallif sudgacha nizolarni ko'rib

chiqish mexanizmlarining rivojlanganligi soliq tizimining samaradorligi va soliq to'lovchilarning huquqiy himoyasi darajasiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini qayd etadi [10].

Tahlil qilingan ilmiy manbalar shuni ko'rsatadiki, soliq nizolarini sudgacha hal etish tizimi soliq ma'murchiligining muhim institutsional elementi hisoblanadi. Mahalliy va xorijiy olimlarning tadqiqotlarida mazkur tizimning asosiy afzalliklari sifatida nizolarni tezkor hal etish, xarajatlarni kamaytirish, soliq to'lovchilarning huquqlarini himoya qilish hamda davlat va biznes subyektlari o'rtasidagi ishonchni mustahkamlash masalalari alohida ta'kidlangan. Shu sababli sudgacha nizolarni hal etish mexanizmlarini raqamlashtirish, shaffoflikni kuchaytirish va xalqaro tajribalarni milliy amaliyotga joriy etish ushbu sohani yanada rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari sifatida namoyon bo'lmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi nizolarni sudgacha hal etish tizimining samaradorligini baholash maqsadida O'zbekiston Respublikasi soliq qonunchiligi, normativ-huquqiy hujjatlar, vakolatli davlat organlarining statistik ma'lumotlari, rasmiy hisobotlar hamda mavzuga oid ilmiy adabiyotlardan foydalanildi. Ma'lumotlarni yig'ish jarayonida hujjatli tahlil, qiyosiy o'rganish va ikkilamchi ma'lumotlarni saralash usullaridan foydalanildi. Tadqiqot davomida milliy va xorijiy tajribalar solishtirilib, sudgacha nizolarni hal etish mexanizmlarining amaliy natijalari tahlil qilindi. Olingan ma'lumotlar tizimli, mantiqiy va qiyosiy tahlil usullari yordamida qayta ishlanib, mavjud yondashuvlarning samaradorligi baholandi. Shuningdek, sudgacha ko'rib chiqish jarayonlarining institutsional jihatlari, murojaatlarni ko'rib chiqish amaliyoti hamda nizolarni hal etish natijadorligini tavsiflovchi ko'rsatkichlar umumlashtirilib, ilmiy xulosalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlar davlatning fiskal siyosatini samarali amalga oshirishda muhim o'rin tutadi. Mazkur munosabatlarning barqarorligi va o'zaro ishonchga asoslangan holda rivojlanishi soliq tizimining samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Soliq majburiyatlarini hisoblash, soliqlarni undirish, soliq imtiyozlarini qo'llash yoki nazorat tadbirlarini amalga oshirish jarayonlarida ayrim hollarda soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasida turli nizolar yuzaga kelishi mumkin. Bunday vaziyatlarda nizolarni sudgacha hal etish mexanizmlarining mavjudligi va samarali ishlashi taraflarning huquq va manfaatlarini himoya qilish bilan bir qatorda, soliq ma'murchiligini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi.

Sudgacha nizolarni hal etish tizimi mohiyatan soliq organlari tomonidan qabul qilingan qarorlar, harakatlar yoki harakatsizliklar yuzasidan soliq to'lovchilarning murojaatlarini sudga murojaat qilmasdan turib ko'rib chiqish va hal etish imkoniyatini beradi. Ushbu mexanizmning asosiy afzalligi shundaki, u nizolarni qisqa muddatlarda ko'rib chiqish, ortiqcha moliyaviy xarajatlarni kamaytirish va tadbirkorlik subyektlarining vaqt resurslarini tejash imkonini yaratadi. Natijada davlat organlari va biznes vakillari o'rtasidagi hamkorlik muhiti mustahkamlanadi.

Bugungi kunda soliq ma'murchiligini raqamlashtirish jarayonlari sudgacha nizolarni hal etish tizimining samaradorligini oshirishda muhim omillardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Elektron murojaatlar tizimi, shaxsiy kabinetlar, onlayn maslahat xizmatlari va masofaviy muloqot vositalari orqali soliq to'lovchilar o'z murojaatlarini tezkor ravishda yuborish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu esa murojaatlarni ko'rib chiqish muddatlarini qisqartirish, inson omili ta'sirini kamaytirish va qarorlar qabul qilish jarayonining shaffofligini oshirishga xizmat qilmoqda (1-jadval).

1-jadval. Sudgacha soliq nizolarini hal etish tizimining asosiy afzalliklari va ularning amaliy natijalari¹

Afzalliklar	Mazmuni	Kutilayotgan natija
Tezkorlik	Murojaatlarni sud jarayonlariga nisbatan qisqa muddatlarda ko'rib chiqish	Nizolarni hal etish vaqtining qisqarishi
Xarajatlarning kamayishi	Sud xarajatlari va qo'shimcha tashkiliy sarf-xarajatlarning oldini olish	Soliq to'lovchilar uchun moliyaviy yukning kamayishi
Ochiqlik va shaffoflik	Qarorlarni ko'rib chiqish jarayonining aniq tartibga solinishi	Soliq organlariga bo'lgan ishonchning ortishi
Muloqot imkoniyati	Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasida bevosita muloqotning mavjudligi	Kelishmovchiliklarni murosali hal etish imkoniyatining kengayishi
Sudlar yuklamasini kamaytirish	Nizolarning bir qismini sudgacha bosqichda hal etish	Sud tizimi faoliyatining samaradorligi oshishi

1 Manba: muallif ishlanmasi.

Soliq intizomini mustahkamlash	Soliq to'lovchilarning huquq va majburiyatlari bo'yicha xabardorligini oshirish	Ixtiyoriy soliq to'lovlari darajasining oshishi
Raqamli xizmatlardan foydalanish	Elektron murojaat va onlayn ko'rib chiqish tizimlarini qo'llash	Ma'muriy jarayonlarning soddalashuvi

1-jadval ma'lumotlari sudgacha soliq nizolarini hal etish tizimining soliq ma'murchiligidagi muhim o'rnini ko'rsatadi. Xususan, murojaatlarni tezkor ko'rib chiqish va xarajatlarni kamaytirish soliq to'lovchilar uchun qulay huquqiy muhit yaratishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ochiqlik va shaffoflik tamoyillarining kuchayishi davlat organlariga bo'lgan ishonchni oshirib, soliq munosabatlarining barqaror rivojlanishiga zamin yaratadi. Jadvalda keltirilgan afzalliklar orasida raqamli texnologiyalardan foydalanish alohida ahamiyatga ega bo'lib, u murojaatlarni ko'rib chiqish jarayonlarini soddalashtiradi va vaqt sarfini kamaytiradi. Natijada sud organlariga tushadigan ish hajmi qisqaradi, soliq intizomi mustahkamlanadi hamda davlat va soliq to'lovchilar o'rtasidagi hamkorlik munosabatlari yanada rivojlanadi. Bu esa sudgacha nizolarni hal etish tizimining iqtisodiy va institutsional samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, rivojlangan davlatlarda soliq nizolarining katta qismi sud bosqichiga yetib bormasdan turib hal etiladi. Bunga sabab sifatida maxsus apellyatsiya institutlari, mustaqil ko'rib chiqish komissiyalari, mediatsiya mexanizmlari hamda elektron murojaatlar platformalarining samarali faoliyat yuritayotganini ko'rsatish mumkin. Ushbu amaliyotlar davlat va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarda murosaga erishish imkoniyatlarini kengaytiradi hamda nizolarni hal etish xarajatlarini sezilarli darajada kamaytiradi. Shu jihatdan xalqaro tajribalarni o'rganish va ularning ilg'or elementlarini milliy amaliyotga moslashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Sudgacha nizolarni hal etish tizimining samaradorligini baholashda bir qator mezonlardan foydalanish mumkin. Jumladan, murojaatlarni ko'rib chiqish muddati, murojaatlar bo'yicha qabul qilingan qarorlarning barqarorligi, murojaatchilarning qoniqish darajasi, sudga yetib borgan ishlar ulushi va elektron xizmatlardan foydalanish ko'rsatkichlari shular jumlasidandir. Ushbu ko'rsatkichlarning ijobiy dinamikasi sudgacha nizolarni hal etish mexanizmlarining amaliy samaradorligini aks ettiradi.

Soliq to'lovchilarning huquqiy savodxonligi ham sudgacha nizolarni hal etish tizimining natijadorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Soliq qonunchiligidagi yangiliklar, murojaat qilish tartibi va mavjud huquqiy imkoniyatlar to'g'risida yetarli ma'lumotga ega bo'lgan soliq to'lovchilar o'z huquqlaridan samarali foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu sababli axborot-tushuntirish ishlari, seminarlar, elektron qo'llanmalar va maslahat xizmatlarini kengaytirish ushbu tizimning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi (2-jadval).

2-jadval. Sudgacha soliq nizolarini hal etish tizimi samaradorligini baholash mezonlari²

Baholash mezonlari	Mazmuni	Samaradorlikka ta'siri
Murojaatlarni ko'rib chiqish muddati	Arizalarni ko'rib chiqish uchun sarflanadigan vaqt	Muddat qisqargani sari tizim samaradorligi oshadi
Qanoatlantirilgan murojaatlar ulushi	Ijobiy hal etilgan murojaatlar salmog'i	Soliq to'lovchilar manfaatlarining himoyalani darajasini aks ettiradi
Sudga o'tgan nizolar ulushi	Sudgacha bosqichda hal etilmagan murojaatlar hissasi	Ko'rsatkich past bo'lsa, tizim samaradorligi yuqori bo'ladi
Elektron murojaatlar ulushi	Raqamli platformalar orqali yuborilgan murojaatlar hissasi	Xizmatlar qulayligi va raqamlashtirish darajasini ko'rsatadi
Takroriy murojaatlar soni	Bir masala bo'yicha qayta murojaat qilish holatlari	Kam bo'lishi qarorlar sifatining yuqoriligini bildiradi
Soliq to'lovchilar qoniqish darajasi	Murojaatchilarning tizim faoliyatiga bahosi	Ishonch va xizmat sifati darajasini aks ettiradi
Qarorlarning barqarorligi	Qabul qilingan qarorlarning keyinchalik o'zgarishlik darajasi	Huquqiy asoslanganlik va sifat ko'rsatkichidir
Axborot ochiqligi darajasi	Murojaatlarni ko'rib chiqish jarayonining shaffofligi	Soliq organlariga bo'lgan ishonchni oshiradi

Jadvalda sudgacha soliq nizolarini hal etish tizimining samaradorligini baholash imkonini beruvchi asosiy mezonlar keltirilgan. Ushbu mezonlar nafaqat murojaatlarni ko'rib chiqish jarayonining tezkorligini, balki qabul qilinayotgan qarorlarning sifati va barqarorligini ham tavsiflaydi. Xususan, sudga o'tgan nizolar ulushining

2 Manba: muallif ishlanmasi.

kamayishi hamda takroriy murojaatlar sonining qisqarishi tizimning amaliy natijadorligini ifodalaydi. Elektron murojaatlar ulushining ortishi raqamlashtirish darajasining yuksalayotganini ko'rsatsa, soliq to'lovchilar qoniqish darajasi va axborot ochiqdigi ko'rsatkichlari davlat organlari faoliyatiga bo'lgan ishonchning muhim mezonini hisoblanadi. Mazkur ko'rsatkichlarni muntazam monitoring qilish sudgacha nizolarni hal etish mexanizmlarini takomillashtirish, xizmatlar sifatini oshirish va soliq ma'murchiligining umumiy samaradorligini yuksaltirish uchun muhim axborot bazasini shakllantiradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, sudgacha nizolarni hal etish mexanizmlarining rivojlanishi iqtisodiy faollikni rag'batlantiruvchi omillardan biri hisoblanadi. Chunki tadbirkorlik subyektlari uchun yuzaga kelgan masalalarni tezkor hal etish imkoniyati biznes yuritishdagi noaniqliklarni kamaytiradi. Natijada investitsion muhit yaxshilanadi, xo'jalik yurituvchi subyektlarning davlat organlariga bo'lgan ishonchi ortadi hamda soliq intizomi mustahkamlanadi.

Shuningdek, sudgacha nizolarni hal etish tizimi sud organlarining ish yuklamasini optimallashtirishda ham muhim rol o'ynaydi. Agar barcha nizolar bevosita sudga yuboriladigan bo'lsa, bu sud tizimida ortiqcha yuklama paydo bo'lishiga sabab bo'lishi mumkin. Sudgacha ko'rib chiqish bosqichi esa nizolarning muayyan qismini dastlabki bosqichdayoq hal qilish imkonini beradi. Natijada sudlar murakkab va prinsipial ahamiyatga ega bo'lgan ishlarni ko'rib chiqishga ko'proq e'tibor qaratish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Soliq organlari faoliyatida ochiqlik va shaffoflik tamoyillarini yanada rivojlantirish ham sudgacha nizolarni hal etish tizimining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Qarorlarni asoslantirish amaliyotini takomillashtirish, murojaatlarni ko'rib chiqish natijalari bo'yicha tushuntirishlar berish hamda statistik ma'lumotlarning muntazam e'lon qilib borilishi soliq to'lovchilarning ishonchini oshiradi. O'z navbatida, bu holat murojaatlar sifatining yaxshilanishiga va nizolar sonining kamayishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Raqamli texnologiyalarni keng joriy etish istiqbolda sudgacha nizolarni hal etish tizimini yangi bosqichga olib chiqishi mumkin. Sun'iy intellekt asosidagi maslahat tizimlari, avtomatlashtirilgan murojaatlarni saralash platformalari va ma'lumotlar bazalarining integratsiyalashuvi murojaatlarni ko'rib chiqish jarayonlarini yanada tezlashtiradi. Bunday texnologik yechimlar inson omili bilan bog'liq ayrim cheklolarni kamaytirish va qaror qabul qilish sifatini oshirish imkonini beradi.

Sudgacha nizolarni hal etish tizimining samaradorligini oshirishda institutsional hamkorlik ham muhim ahamiyatga ega. Soliq organlari, tadbirkorlik subyektlari, savdo-sanoat palatalari, biznes uyushmalari va boshqa manfaatdor tomonlar o'rtasidagi muloqotning rivojlanishi nizolar kelib chiqishining oldini olishga xizmat qiladi. Doimiy fikr almashish va amaliy muammolarni birgalikda muhokama qilish orqali tizimning yanada takomillashgan modelini shakllantirish mumkin.

Umuman olganda, soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi nizolarni sudgacha hal etish tizimi zamonaviy soliq ma'murchiligining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Uning samaradorligini oshirish murojaatlarni ko'rib chiqish jarayonlarini raqamlashtirish, axborot ochiqdiligini kengaytirish, soliq to'lovchilarning huquqiy bilimlarini mustahkamlash, xalqaro tajribalarni joriy etish hamda institutsional hamkorlikni rivojlantirish orqali ta'minlanadi. Mazkur yo'nalishlarda amalga oshiriladigan chora-tadbirlar kelgusida davlat va soliq to'lovchilar o'rtasidagi o'zaro ishonchni yanada mustahkamlash, soliq ma'murchiligini takomillashtirish hamda iqtisodiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi nizolarni sudgacha hal etish tizimi zamonaviy soliq ma'murchiligining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Mazkur tizim nizolarni tezkor va samarali hal etish, soliq to'lovchilarning huquq hamda qonuniy manfaatlarini himoya qilish, sud organlariga tushadigan yuklamani kamaytirish va davlat bilan biznes subyektlari o'rtasidagi o'zaro ishonchni mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot davomida sudgacha nizolarni hal etish mexanizmlarining samaradorligi ko'p jihatdan raqamli texnologiyalarning joriy etilishi, murojaatlarni ko'rib chiqish jarayonlarining shaffofligi, soliq to'lovchilarning huquqiy savodxonligi hamda institutsional hamkorlik darajasiga bog'liqligi aniqlandi. Shuningdek, xalqaro tajribalarni o'rganish sudgacha nizolarni hal etish tizimini yanada takomillashtirish uchun muhim imkoniyatlar mavjudligini ko'rsatdi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

Soliq nizolari bo'yicha murojaatlarni ko'rib chiqishning yagona elektron platformasini yanada takomillashtirish hamda barcha bosqichlarni raqamlashtirish orqali murojaatlarni ko'rib chiqish muddatlarini qisqartirish maqsadga muvofiq.

Soliq to'lovchilarning huquqiy bilimlarini oshirish uchun interaktiv o'quv platformalari, elektron qo'llanmalar va muntazam axborot-tushuntirish tadbirlarini kengaytirish zarur.

Sudgacha nizolarni ko'rib chiqish jarayonida qarorlarning asoslantirilganligi va shaffofligini kuchaytirish

maqsadida murojaatlar bo'yicha umumlashtirilgan amaliyot va statistik ma'lumotlarni muntazam e'lon qilib borish tavsiya etiladi.

Soliq organlari, tadbirkorlik subyektlari va biznes uyushmalari o'rtasida doimiy maslahatlashuv mexanizmlarini rivojlantirish orqali nizolarning oldini olishga qaratilgan profilaktik choralarni kuchaytirish lozim.

Xalqaro amaliyotda samarali qo'llanilayotgan mediatsiya va mustaqil apellyatsiya elementlarini milliy qonunchilikka moslashtirgan holda joriy etish sudgacha nizolarni hal etish tizimining natijadorligini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, sudgacha nizolarni hal etish tizimini takomillashtirish soliq ma'murchiligining samaradorligini oshirish, qulay biznes muhitini shakllantirish hamda davlat va soliq to'lovchilar o'rtasidagi hamkorlik munosabatlarini mustahkamlashning muhim omillaridan biri bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi // URL: <https://lex.uz/acts/-4674902>
2. Jo'rayev A. Jismoniy shaxslarni soliqqa tortish. O'quv qo'llanma. – T.: Iqtisod-Moliya, 2015. – 240 b.
3. Xvan L.B. Soliq huquqi. Darslik. – T.: TDYU nashriyoti, 2001. – 280 b.
4. Toshmurodova B. Soliq nazorati. O'quv qo'llanma. – T.: Iqtisod-Moliya, 2007. – 224 b.
5. OECD. Manual on Effective Mutual Agreement Procedures (MEMAP). – Paris: OECD Publishing, 2007. – 295 p.
6. United Nations. Handbook on Avoidance and Resolution of Tax Disputes. – New York: United Nations, 2021. – 411 p.
7. United Nations. Practical Manual on Transfer Pricing for Developing Countries. Chapter 9: Dispute Avoidance and Resolution. – New York: United Nations, 2021.
8. Gregg M. The OECD Dispute Resolution System in Tax Controversies // *Laws*. – 2024. – Vol. 13. – No. 4. – Article 45.
9. Oortwijn H.J. Dispute Resolution in Cross-Border Tax Matters // *Bulletin for International Taxation*. – 2016. – Vol. 70. – No. 4/5. – P. 221–232.
10. OECD. Dispute Resolution in Cross-Border Taxation. – Paris: OECD Publishing, 2024.
11. Sattorov D. Methods of Resolving Tax Disputes: A Comparative Legal Analysis of Uzbekistan, Germany, the United States, Russia, and China // *Latin American Journal of Economic Studies*. – 2026. – Vol. 4. – No. 2.
12. IBFD. Dispute Resolution under Tax Treaties and Beyond. – Amsterdam: International Bureau of Fiscal Documentation, 2023. – 312 p.
13. World Bank Group. The Administrative Review Process for Tax Disputes: Tax Objections and Appeals in Latin America and the Caribbean. – Washington, D.C.: World Bank, 2013. – 146 p.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100